

българската писменостъ. Тя се появила заедно съ християнството или по-добрѣ заради християнството, за да може новокръстениятъ български народъ по-добрѣ да се запознае съ новата вѣра. Но която и да е била причината за появяването на старобългарската писменостъ, тя имала грамадно и спасоносно значение за българския народъ. Защото чрѣзъ нея българитѣ и словѣнитѣ се явили като самостоятеленъ народъ и заели паралелно мѣсто съ гръцитѣ и другитѣ културни европейски народи; чрѣзъ нея тѣ получили пълно съзнание за народността си и успѣшно се борили за запазването ѝ отъ посѣгателството на околнитѣ народи; чрѣзъ нея главно прабългаритѣ и и другитѣ чужди народи се прѣтопили и слѣли у словѣнитѣ и чрѣзъ нея християнството станало народна вѣра на българитѣ и окончателно се затвърдило. Но въпрѣки това християнството имало и лоши послѣдствия за българската държава и народъ. Християнство съ своя блѣсъкъ, авторитетъ и учение за духовния свѣтъ, за приврѣмения земенъ животъ и бждещия вѣченъ задгробенъ животъ, за християнскитѣ добродѣтели, за въздържанието, за чудесата на светцитѣ и пр. правило силно впечатление на проститѣ, но духомъ крѣпки българи, и тѣ искрено се прѣдали на новата вѣра. Цѣлата българска интелигенция, начело съ владѣтеля си, се занимавала съ уреждане на църкви, основание на манастири, прѣвеждане отъ гръцки и изучване свещеното списание, богослужебнитѣ книги и житията на светцитѣ. Най-интелигентнитѣ народни сили, най-крѣпкитѣ духове се отказвали отъ военното поприще и управлението на държавата и встъпвали въ свещенството, или се постригвали за монаси и отдалечавали въ горитѣ и пустинитѣ, дѣто като аскетии, се прѣдавали само на постъ и молитви и доброволно живѣли въ неволя. България, когато най-много се славела съ народнитѣ си светци, постници и аскетии,